

Planowane środki finansowe w rozdziale 85204 zostały zmniejszone na wniosek Dyrektora PCPR w 2013 r. o 196 tys. zł i w 2015 r. o 269 tys. zł.

Wykonanie wydatków w rozdziale 85204 w stosunku do zgłaszanych potrzeb i wielkości ujętych w pierwotnej uchwale budżetowej było na poziomie: 92,2% w 2013 r., 106,86% w 2014 r. i 92,41% w 2015 r.

(dowód: akta kontroli str.169-171)

W latach 2013-2015 średnie miesięczne wydatki na jedną osobę umieszczoną w placówce opiekuńczo-wychowawczej kształtowało się następująco: 3.859 zł w 2013 r., 3.865 zł w 2014 r. i 4.264 zł w 2015 r. Średni miesięczny koszt utrzymania dziecka w ww. latach w rodzinie zastępczej spokrewnionej wyniósł odpowiednio: 708 zł, 760 zł, 751 zł, w rodzinie zastępczej niezawodowej 949 zł, 1.040 zł, 976 zł, w rodzinie zastępczej zawodowej 1.299 zł, 1.063 zł, 1.295 zł. Najtańsze formy pomocy to rodzina zastępcza spokrewniona i rodzina zastępcza niezawodowa.

(dowód: akta kontroli str.172-173, 403 - 404)

3.2. Świadczenia dla rodzin zastępczych.

Świadczenia dla rodzin zastępczych – stosownie do postanowień art. 80 ust. 1 *ustawy* – wynosiły: 2.026,3 tys. zł w 2013 r., 1.705,7 tys. zł w 2014 r. i 1.901,4 tys. zł w 2015 r., w tym 841,5 tys. zł, 721,2 tys. zł i 739,6 tys. zł dla rodzin zastępczych spokrewnionych; 968,5 tys. zł, 662 tys. zł i 726,5 tys. zł dla rodzin zastępczych niezawodowych i 202,7 tys. zł, 319,2 tys. zł i 435,3 tys. zł dla rodzin zastępczych zawodowych.

Wynagrodzenia dla rodzin zastępczych zawodowych⁴² wynosiły 128,9 tys. zł w 2013 r., 212,7 tys. zł w 2014 r. i 225,1 w 2015 r. i wypłacano je zgodnie z przepisami art. 85 ust. 1 i 2 *ustawy*. Rada Powiatu nie ustaliła wysokości świadczeń powyżej minimum określonego w *ustawie*⁴³.

W latach objętych kontrolą średnie roczne koszty utrzymania dziecka w pieczy zastępczej były zróżnicowane, najwyższe w placówce opiekuńczo-wychowawczej i kolejno w rodzinie: zawodowej, niezawodowej i spokrewnionej. Koszty te wynosiły w roku odpowiednio:

2013 – 46,3 tys. zł, 15,6 tys. zł, 11,4 tys. zł i 8,5 tys. zł,

2014 – 46,4 tys. zł, 12,8 tys. zł, 12,5 tys. zł i 9,1 tys. zł,

2015 – 51,2 tys. zł, 15,5 tys. zł, 11,7 tys. zł i 9,0 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 174, 403 - 404)

Średni miesięczny koszt utrzymania dziecka w rodzinach zawodowych i spokrewnionych – w związku z art. 83 ust. 1 *ustawy* – obejmował również świadczenia fakultatywne: dofinansowanie do wypoczynku dzieci w wieku od 6 do 18 lat poza miejscem zamieszkania; świadczenia na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – jednorazowo oraz świadczenie na pokrycie wydatków zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ, na jakość sprawowanej opieki – jednorazowo lub okresowo. Zasady przyznawania świadczeń fakultatywnych zostały określone w zarządzeniach wewnętrznych Dyrektora PCPR⁴⁴.

⁴² Wysokość wynagrodzeń wg umów zawieranych z: RZZ utworzonymi po wejściu w życie *ustawy* wynosiła 2.000 zł; z RZZ „starymi” utrzymana była na poziomie określonej na podstawie wcześniej obowiązujących przepisów i np. dla RZZ zwykle wynosiła 2.426 zł.

⁴³ Możliwość taką zawiera art. 91 *ustawy* o pieczy zastępczej, który stanowi, że rada powiatu w drodze uchwały może podwyższyć minimalną wysokość świadczeń pieniężnych. Powiat może np. uchwalić wyższe stawki wynagrodzenia dla rodzin zastępczych zawodowych, biorąc pod uwagę w szczególności kwalifikacje, ukończone szkolenia i oceny rodziny zawodowej.

⁴⁴ Zarządzenie Nr 24 /2012 z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie zasad przyznawania dofinansowania do wypoczynku dla dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej; Zarządzenie nr 30/2012 z dnia 31 sierpnia 2012 r. w sprawie zasad przyznawania oraz maksymalnej wysokości świadczeń na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych; Zarządzenie Nr 31 /2012 z dnia 31 sierpnia 2012 r. w sprawie zasad przyznawania oraz maksymalnej wysokości świadczeń na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka; Zarządzenie Nr 32/2012 z dnia 31 sierpnia 2012 r. w sprawie przydzielenia rodzinom zastępczym osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi przy

Wysokość świadczeń fakultatywnych dla rodzin zastępczych wynosiła: 43.906 zł w 2013 r., 60.434 zł w 2014 r. i 94.632 zł w 2015 r., których udział w świadczeniach ogółem dla rodzin zastępczych wyniósł odpowiednio 2,2%, 3,5% i 5,0%.

Wysokość świadczeń fakultatywnych dla rodzin zastępczych według tytułów kształtowała się następująco:

- jednorazowe świadczenia na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka wypłacono w kwocie 23.750 zł w 2013 r. dla 13 rodzin na 18 dzieci, 40.800 zł w 2014 r. dla 15 rodzin na 33 dzieci, 39.750 zł w 2015 r. dla 14 rodzin na 27 dzieci;
- jednorazowe świadczenia na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych wypłacono w kwocie 2.000 zł w 2014 r. 2 rodzinom, 10.204 zł w 2015 r. 3 rodzinom;
- dofinansowania wypoczynku dzieci poza miejscem zamieszkania wypłacono w kwocie 14.156 zł w 2013 r. 18 rodzinom na 24 dzieci, 13.310 zł w 2014 r. 20 rodzinom na 26 dzieci, 16.792 zł w 2015 r. 17 rodzinom na 28 dzieci;
- utrzymania lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego wypłacono 3.924 zł w 2014 r. 1 rodzinie i 15.891 zł w 2015 r. 1 rodzinie;
- świadczenia na pokrycie kosztów przeprowadzenia niezbędnego remontu wypłacono 6.000 zł w 2013 r. 2 rodzinom i 12.000 zł w 2015 r. 2 rodzinom.

(dowód: akta kontroli str.43-49, 174,403 - 404)

Wszystkie badane decyzje administracyjne dotyczące świadczeń dla 20 rodzin zastępczych spełniały wymogi określone w art. 107 Kpa oraz były zgodne z art. 80, 87 i 88 *ustawy* oraz uregulowaniami wewnętrznymi PCPR.

(dowód: akta kontroli str.176-179,181-185)

3.3. Realizacja zadań przez rodziny zastępcze.

3.3.1. Badaniami kontrolnymi objęto dokumentację 20 rodzin zastępczych, w tym 8 zawodowych, 6 niezawodowych i 6 spokrewnionych. W badanym okresie w rodzinach zastępczych zostało umieszczonych 80 wychowanków, a według stanu na 31 grudnia 2015 r. przebywało 44 wychowanków. Stwierdzono m.in.:

- a) W rodzinach zastępczych spełnione były warunki wynikające z art. 53 *ustawy*. W latach 2013-2015 w rodzinach zawodowych przebywało od 3 do 33 dzieci w wieku od kilku dni po urodzeniu do 21 lat, w rodzinach niezawodowych od 1 do 3 dzieci w wieku od 4 do 18 lat, w rodzinach spokrewnionych 1 dziecko w wieku od 7 do 16 lat. Okres przebywania dzieci w rodzinie zastępczej wynosił od 1 do 184 miesięcy (licząc do grudnia 2015 r.)⁴⁵.

pracach gospodarskich; Zarządzenie Nr 33/2012 z dnia 31 sierpnia 2012 r. w sprawie zasad przyznawania oraz maksymalnej wysokości środków finansowych na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego; Zarządzenie nr 34/2012 z dnia 31 sierpnia 2012 r. w sprawie zasad przyznawania oraz maksymalnej wysokości świadczeń na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego; Zarządzenie Nr 35/2013 z dnia 29 listopada 2013 r. w sprawie zasad przyznawania oraz maksymalnej wysokości środków finansowych na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego; Zarządzenie Nr 2/2014 z dnia 24 stycznia 2014 r. w sprawie zasad przyznawania oraz maksymalnej wysokości środków finansowych na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego; Zarządzenie Nr 38/2015 z dnia 18 września 2015 r. w sprawie regulowania zasad współpracy pomiędzy Zespołem Rodzinnej Pieczy zastępczej, a pracownikiem do spraw świadczeń; Zarządzenie Nr 45/2015 z dnia 4 listopada 2015 r. w sprawie zasad przyznawania dofinansowania do wypoczynku dla dzieci przebywających w pieczy zastępczej; Zarządzenie Nr 49/2015 z dnia 23 listopada 2015 r. w sprawie zatrudnienia osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich; Zarządzenie Nr 50/2015 z dnia 23 listopada 2015 r. w sprawie zasad przyznawania środków finansowych na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego dla rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych, w których umieszczonych jest nie więcej niż 3 dzieci; Zarządzenie Nr 51/2015 z dnia 23 listopada 2015 r. w sprawie zasad przyznawania oraz maksymalnej wysokości świadczeń na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego; Zarządzenie nr 55/2015 z dnia 23 grudnia 2015 r. w sprawie zasad przyznawania świadczeń na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych.

⁴⁵ Na dzień zakończenia kontroli większość dzieci nadal przebywała w rodzinie zastępczej.

- b) Badana dokumentacja – zgodnie z art. 38a ustawy - zawierała zebrane przez PCPR informacje i dokumenty dotyczące dziecka, w tym m.in.: informacje o sytuacji prawnej dziecka, w tym informacje o sytuacji prawnej umożliwiające przysposobienie, szczegółowe informacje o dziecku i jego sytuacji rodzinnej, w tym informacje o rodzeństwie, odpis aktu urodzenia dziecka, orzeczenie sądu o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej, dokumentację o stanie zdrowia dziecka, dokumenty szkolne, diagnoza psychofizyczna dziecka, w tym dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, udziału w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych oraz konieczności objęcia dziecka pomocą profilaktyczno-wychowawczą lub resocjalizacyjną albo leczeniem i rehabilitacją. W celu realizacji wywiązania się z tego obowiązku Centrum nawiązało kontakty z podmiotami, które mogły mieć wiedzę o sytuacji dziecka.
- c) Rodzinom zastępczym umożliwiano (za wyjątkiem przypadków umieszczania dzieci w trybie pilnej konieczności) przygotowanie się na przyjęcie dziecka poprzez udzielenie szczegółowych informacji o sytuacji prawnej i rodzinnej, zapewnienie, w miarę potrzeby i możliwości⁴⁶, kontaktu z dzieckiem przed umieszczeniem go w rodzinie zastępczej w terminie nie późniejszym niż 7 dni przed przyjęciem dziecka oraz przekazanie zebranej dokumentacji.
- d) 6 rodzin zastępczych zawodowych, 1 niezawodowa, 3 spokrewnione było objętych opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, a w pozostałych przypadkach zadania koordynatora wykonywali pracownicy PCPR. Koordynatorzy kontaktowali się z rodzinami kilka razy w miesiącu. W 3 rodzinach zawodowych⁴⁷ nastąpiła zmiana przydzielonego danej rodziny koordynatora z powodu wygaśnięcia umowy – zlecenia.
- e) Rodziny podnosiły swoje kwalifikacje przez udział w szkoleniach. W uregulowaniach wewnętrznych PCPR nie określono częstotliwości szkoleń. PCPR przeprowadzało analizę potrzeb rodzin zastępczych w zakresie szkoleń; systematyczny kontakt pracowników merytorycznych w środowisku, kontakty telefoniczne i osobiste oraz organizowanie corocznych spotkań informacyjnych z rodzinami zastępczymi. Szkolenia organizowano odrębnie dla różnych rodzin zastępczych, gdyż rodziny spokrewnione borykały się z innymi trudnościami niż rodziny zawodowe oraz dla rodzin, które miały dzieci w różnym wieku z uwagi na odmienne problemy wychowawcze, występujące na różnych etapach rozwoju dziecka. W latach 2013-2015 zostały przeprowadzone 3 szkolenia⁴⁸, a środki zabezpieczono w budżecie PCPR. Żadna z zaproszonych rodzin na szkolenie nie zgłosiła potrzeby zapewnienia opieki nad dziećmi w trakcie trwania szkolenia. W latach 2013-2015 r. odbyły się 3 pikniki rodzinne w dniach 18.05.2013 r., 24.05.2014 r. i 30.05.2015 r., na które zapraszano wszystkie rodziny zastępcze. Rodziny uczestniczące w pikniku miały możliwość uczestnictwa w bezpłatnych warsztatach szkoleniowych prowadzonych przez studentów pedagogiki Uniwersytetu Szczecińskiego z zakresu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, zagrożeń korzystania z Internetu, zagospodarowywania czasu wolnego dzieciom oraz informowane o zmianach prawa w zakresie dotyczącym ich funkcjonowania. PCPR zorganizował dla rodzin zastępczych 4 spotkania w każdej gminie powiatu polickiego, które odbyły się 13.01.2014 r., 14.01.2014 r., 16.02.2015 r., 28.09.2015 r.

⁴⁶ Z wyjątkiem dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych w trybie nagłym.

⁴⁷ Sprawy nr PCPR.5040-408/12, PCPR.5040.327/08 i PCPR.260.

⁴⁸ Szkolenia w dniach 25 i 26.06.15 r. dla rodzin zastępczych o charakterze super wizji prowadzone przez panią Jolantę Zmarzlik – terapeutę Fundacji Dzieci Niczyje (obecnie Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę), które dotyczyło opieki nad dziećmi w okresie adolescencji. Na szkolenie zaproszono 20 osób – 14 osób z rodzin spokrewnionych, 4 osoby z rodzin niespokrewnionych i 2 osoby z rodziny zawodowej. Szkolenie w dniu 27.11.15 r. pt. „Jak rozumieć dziecko z rodziny zastępczej?” dla rodzin zastępczych zawodowych o charakterze super wizji prowadzone przez panią Jolantę Zmarzlik, które dotyczyło specyfiki pracy rodziny zawodowej z dzieckiem umieszczonym w pieczy zastępczej. Na szkolenie zaproszono rodziny zawodowe – 3 pogołowia rodzinne i 3 rodziny zawodowe.

- f) Rodziny zawodowe korzystały z uprawnień wynikających z ustawy:
- 1 rodzina⁴⁹ skorzystała z pomocy rodziny pomocowej;
 - 4 rodziny⁵⁰ skorzystały z zatrudnienia osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi;
 - 1 rodzina⁵¹ skorzystała z pomocy wolontariuszy;
 - 3 rodziny⁵² uzyskały poradę psychologiczno-pedagogiczną w sprawie dzieci;
 - 1 rodzina⁵³ skorzystała z prawa do urlopu;
 - 6 rodzin⁵⁴ wzięło udział w zajęciach grup wsparcia;
 - 6 rodzin⁵⁵ skorzystało z poradnictwa, które miało na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji.
- g) Dyrektor Centrum wyjaśniła, że PCPR nie posiadało wiedzy, na co rodziny zastępcze wydatkują środki otrzymane zgodnie z art. 80 (...) art. 81 ww. ustawy (...). Wymienione powyżej przepisy prawa nie przewidują formy kontroli wydatkowania tych świadczeń. Jeśli PCPR w Policach posiadałby wiedzę o marnotrawieniu przyznawanych rodzinie zastępczej świadczeń, mógłby zgodnie z art. 88 ust. 6 ustawy o pieczy zastępczej zmienić lub uchylić decyzję przyznającą te świadczenia. Stopień zaspokojenia potrzeb dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych był każdorazowo weryfikowany podczas oceny sytuacji dziecka nie tylko z rodzinami zastępczymi, ale także z pracownikami szkół, do których uczęszczają dzieci (czy dziecko ma odpowiednie przybory szkolne, drugie śniadanie, odpowiednią odzież, czy jeździ na wycieczki szkolne itp.). Natomiast przepisy nie umożliwiają w żaden sposób łączenia wydatkowania ww. środków z planem pomocy dziecku.
- h) W umowach o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej Centrum nie określiło warunków oraz zasad odbioru i oceny zadań wykonywanych w ramach tych umów. Stosownie do art. 54 ust. 3 pkt 13 ustawy wszystkie umowy w § 12 zawierały zapis, że starosta ma prawo sprawowania kontroli wykonania przez rodzinę zastępczą obowiązków wynikających z przepisów prawa i umowy. Realizacja zadań w zakresie bieżącej kontroli wykonywania umowy nie była przedmiotem audytu wewnętrznego. W przypadku przeniesienia dziecka wychowywanego przez badaną rodzinę do innej rodziny zastępczej dokumentacja została przekazana w dniu przeniesienia dziecka.
- i) Zgodnie z art. 40 ust. 1 pkt 7 ustawy wszystkim dzieciom w rodzinach zastępczych umożliwiano kontakt z rodzicami biologicznymi i innymi osobami bliskimi. Kontakty te były realizowane podczas wizyt w domach rodzin zastępczych lub telefonicznie.
- j) W badanym okresie Centrum dokonało oceny 9 rodzin zastępczych, w tym 3 zawodowe⁵⁶, 4 niezawodowe⁵⁷, 2 spokrewnione⁵⁸. Ocena realizacji zadań każdej rodziny zastępczej została dokonana na podstawie samooceny rodziny zastępczej, zebranej dokumentacji (w tym opinii szkolnych, zaświadczeń), wywiadu w rodzinie zastępczej (w tym rozmowy z dzieckiem). W jednym przypadku ocena rodziny zastępczej niezawodowej była negatywna. Rodzina zastępcza złożyła skargę na działania PCPR i odwołała się skutecznie od oceny do Starosty Polickiego.

(dowód: akta kontroli str.176-230, 242, 249-285, 293-301)

⁴⁹ Sprawa nr PCPR.5040-327.

⁵⁰ Sprawy nr PCPR.5040-408, PCPR.135/02-08/2015, PCPR.OZ.5040.449, PCPR.5040(1).

⁵¹ Sprawa nr PCPR.135/02-08/2015.

⁵² Sprawa nr PCPR.5040-408, PCPR.5040 – 463.

⁵³ Sprawa nr PCPR.5040-327.

⁵⁴ Sprawy nr PCPR.5040-408, PCPR.5040-463, PCPR.5040-327, PCPR.260, PCPR.135/02-08/2015, PCPR.OZ.5040.449.

⁵⁵ Sprawy nr PCPR.5040-408, PCPR.5040-463, PCPR.5040-327, PCPR.260, PCPR.135/02-08/2015, PCPR.OZ.5040.449.

⁵⁶ Sprawy nr PCPR.5040-408, PCPR.5040 – 463, PCPR.258.

⁵⁷ Sprawy nr PCPR.OZ.5040.426.2012, PCPR.OZ.5040.433.2013, PCPR.186a, PCPR.5040-122.

⁵⁸ Sprawa nr PCPR.165, PCPR.209.

Ponadto szczegółowe badania dokumentacji dzieci przebywających w 8 rodzinach zawodowych.⁵⁹ wykazały, że:

- a) Wszystkie dzieci były prawidłowo umieszczone w rodzinach zastępczych, tj. okres oczekiwania wynosił do 3 dni, a rodzeństwa nie były rozdzielane. Na posiedzenia w sprawie okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej były zapraszane rodziny zastępcze, pedagog, psycholog, asystent rodziny biologicznej, przedstawiciel ośrodka adopcyjnego, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, rodzice dziecka o ile nie byli pozbawieni władzy rodzicielskiej. Centrum przeprowadziło pierwsze oceny sytuacji dzieci w czasie od 1 do 78 miesięcy od umieszczenia w rodzinie. W badanej próbie stwierdzono, że w stosunku do dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych przed dniem wejścia w życie *ustawy*, tj. 1 stycznia 2012 r., pierwsze oceny zostały przeprowadzone w terminie od 6 do 45 miesięcy od daty wejścia w życie *ustawy*, natomiast w stosunku do dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych po dniu wejścia w życie *ustawy*, pierwsze oceny zostały przeprowadzone w terminie od 1 do 23 miesięcy od daty umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej. Zgodnie z art. 131 ust. 2 *ustawy*, po dokonaniu oceny sytuacji dziecka, PCPR przekazywał do sądu pisemną opinię o zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Sądy nie wnosiły o ich uzupełnienie.
- b) Plany pomocy dziecku przebywającemu w rodzinie zastępczej opracowywali koordynatorzy we współpracy z rodzinami zastępczymi. W 14 planach były określone cele i działania krótko i długoterminowe oraz wyznaczony został cel pracy z dzieckiem, uwzględniający powrót dziecka do rodziny, umieszczenie w rodzinie przysposabiającej, umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej lub przygotowanie dziecka do usamodzielnienia. Plany pomocy dziecku opracowywane były na podstawie własnego wzoru. Plany te nie były modyfikowane w zależności od sytuacji dziecka. Koordynatorzy kontaktowali się z rodzinami zastępczymi kilka razy w miesiącu i współpraca miała charakter systematyczny. Najczęściej udzielano wsparcia w rozwiązywaniu problemów w wychowywaniu dzieci poprzez przeprowadzanie z nimi rozmów i pomoc w nauce.
- c) PCPR składał do właściwego sądu wnioski o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie postanowień wobec dziecka celem uregulowania jego sytuacji prawnej. Zgłosiło do ośrodków adopcyjnych 6 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną w celu znalezienia dla nich rodzin przyspasabiających. Z powodu deklaracji rodziny zastępczej o zamiarze adopcji nie zgłosiło 2 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną. Pozostałe dzieci nie zostały zgłoszone do ośrodków adopcyjnych, z powodu wieku (powyżej 13 roku życia).
- d) Dzieci umieszczane były w pogotowiu rodzinnym w trybie nagłym. Przestrzegano terminu maksymalnego pobytu dziecka w pogotowiu rodzinnym.
- e) Współpraca PCPR i sądów przebiegała dobrze. W 1 przypadku pomimo, że w opinii o kandydacie na rodzinę zastępczą niezawodową Centrum wskazało, że kandydat nie spełnia wymogów ustawowych (nie wypełnia obowiązku alimentacyjnego wobec swojego dziecka z innego związku) sąd powierzył pełnienie funkcji rodziny zastępczej kandydatowi niespełniającemu wymogów formalnych i poddał wykonanie postanowienia nadzorowi kuratora sądowego. Ustanawianie opiekuna prawnego na wniosek PCPR następowało w okresie od 2 do 4 miesięcy, co było niezgodne z art. 149 § 4 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Skierowania były zrealizowane zgodnie z postanowieniami sądu i umieszczano dzieci w placówce wskazanego typu, za wyjątkiem 1 przypadku⁶⁰,

⁵⁹Sprawy nr PCPR.5040-408/12, PCPR.5040-463.2014, PCPR.5040-327/08, PCPR.260, PCPR.135/02-08/2015, PCPR.OZ.5040.449.2014, PCPR.5040(1), PCPR.258.

⁶⁰ Sprawa nr PCPR.OZ.5040.449 (rodzeństwo WM i SS).

w którym sąd wskazał umieszczenie małoletnich w placówce opiekuńczo-wychowawczej. PCPR wcześniej umieściło je w zawodowej rodzinie zastępczej pełniącej funkcję pogotowia opiekuńczego, o czym poinformował sąd. Sąd 5 miesięcy później wydał postanowienie o umieszczeniu dzieci w tej rodzinie.

- f) W badanych rodzinach zastępczych nie stwierdzono zjawisk patologicznych, poza przypadkiem rodziny⁶¹, która na mocy postanowienia sądu została rozwiązana w trybie natychmiastowym (nadużywanie alkoholu). Wychowanek po rozwiązaniu rodziny został umieszczony w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym w Policach, a następnie przeniesiony do ośrodka tego samego typu w Nowogardzie.

(dowód: akta kontroli str. 5-8, 201-248, 267-282, 286-287)

3.3.2. Na potrzeby niniejszej kontroli w celu zapoznania się z opinią rodzin zastępczych, do 19 osób, których dokumentacja była wybrana do szczegółowego badania kontrolnego zostało wysłane pismo z prośbą o anonimowe wypełnienie załączonej ankiety. Z 10 odpowiedzi otrzymanych od respondentów wynikało, iż:

- 3 nie wskazało problemów na etapie starania się o pełnienie funkcji rodziny zastępczej, 1 jako problem wskazał zbyt długi okres oczekiwania na szkolenie,
- wszyscy wskazali, że mieli zapewnione wsparcie i skorzystali, jeśli uznali, że mieli taką potrzebę, np. 5 z pomocy koordynatora, 7 z porad psychologiczno-pedagogicznych, 4 z zatrudnienia osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki,
- 7 wskazało, że współpraca z PCPR układała się dobrze (bezproblemowo),
- 8 oceniło szkolenia, jako odpowiadające ich potrzebom, a 2 wskazało na brak szkoleń specjalistycznych i dotyczących problemów dorastania dzieci,
- 5 wskazało, że główną przyczyną małej liczby zgłoszeń kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej były niskie wynagrodzenia, a wśród problemów utrudniających realizację procesu pozostali respondenci zwracali uwagę na m.in. negatywny wpływ kontaktów dzieci z rodzicami biologicznymi i problemy z uzyskaniem zgody opiekuna prawnego dziecka,
- 2 osoby wskazały, że poprawę funkcjonowania pieczy zastępczej zapewniłoby zwiększenie dostępu do logopedy, pedagoga i psychologa;
- 5 ankietowanych podkreśliło dobrą pracę koordynatorów,
- 6 respondentów wysokość świadczeń na utrzymanie dziecka oceniło, jako niewystarczające, a 4 uznało je za wystarczające.

(dowód: akta kontroli str. 289-292)

3.4. Monitoring rodzin zastępczych.

Pracownicy PCPR i koordynatorzy monitorowali realizację procesów wychowawczych w rodzinach zastępczych poprzez systematyczne kontakty, wizyty dokumentowano w formie notatek służbowych i miesięcznych kart pracy koordynatora. W latach 2013-2015 spośród 37 wychowanków objętych badaniem 7 z nich zmieniło rodzinę zastępczą. Powodem zmiany było m.in. rozwiązanie umowy o pełnienie funkcji rodziny zawodowej z powodu rażących zaniedbań, utworzenie nowego pogotowia rodzinnego i przeniesienie do niego wychowanków z innego pogotowia.

(dowód: akta kontroli str. 5-8, 231-244, 287-288)

3.5. Nadzór i kontrola nad Centrum.

Starosta Policki, na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f oraz art. 40 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁶² złożył następującą informację na temat sprawowanego nadzoru: *Od 19 września 2014 r., tj. od dnia wejścia w życie przepisu art. 38b ustawy o pieczy zastępczej, do końca 2015 r. Zarząd Powiatu*

⁶¹ Sprawa nr PCPR.258.

⁶² Dz.U. z 2015 r. poz. 1096 oraz z 2016 r. poz. 677, zwanej dalej ustawą o Najwyższej Izbie Kontroli.

w Policach nie sprawował kontroli nad organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz nad rodzinami zastępczymi w zakresie i na zasadach uregulowanych ww. przepisem prawa. W okresie 2013-2015 sprawowano nadzór nad Centrum na zasadach i w formach ogólnie obowiązujących w przepisach prawa mających zastosowanie w tym przypadku. Nadzór ten polegał na bieżącej weryfikacji sprawozdań finansowych jednostki oraz zapoznawaniu się i akceptowaniu, (gdy przepisy prawa wskazywały na taką okoliczność formalną) sprawozdań z działalności merytorycznej jednostki, np. sprawozdanie za dany rok z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Policach wraz z wykazem potrzeb w zakresie pomocy społecznej, sprawozdanie z wykonania w danym roku harmonogramu realizacji zadań określonych w Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Polickim w latach 2008-2015 czy zajęcie w danym roku stanowiska w sprawie dokumentu pn. ocena zasobów pomocy społecznej w Powiecie Polickim. W odniesieniu do rodzin zastępczych, w latach 2013-2015 nadzór był sprawowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Policach w ramach bieżącej działalności tej jednostki, z uwzględnieniem uwarunkowań wynikających z powołanej ustawy. (...) Uprawnienia starosty wynikające z art. 71 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej realizował Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Policach. (...) W latach 2013-2015 miały miejsce dwa przypadki, w których Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Policach zawiadomił sąd o niewypełnianiu lub niewłaściwym wypełnianiu swoich zadań przez rodzinę zastępczą.

(dowód: akta kontroli str.293-297)

3.6. Skargi na działalność PCPR.

W latach 2013-2015 do Centrum wpłynęło 5 skarg, których tematyka dotyczyła zagadnień związanych z funkcjonowaniem pieczy zastępczej, w tym:

- w grudniu 2014 r. skarga na działalność PCPR, którą skarżący przekazał do „Starosty Powiatu Polickiego”, a następnie przekazano ją do rozpatrzenia, wg właściwości, przez Radę Powiatu. Skarga dotyczyła niewłaściwego oraz niezgodnego z prawem działania PCPR w zakresie współpracy z rodziną zastępczą. Skargę uznano za częściowo zasadną. Z związku z powyższym Komisja Rewizyjna Rady Powiatu, (jako organ właściwy do rozpatrzenia skargi) zaleciła dokładne przeanalizowanie działalności PCPR oraz poparła propozycje działań przedstawione przez Zarząd Powiatu w Policach, a mające na celu m.in. wprowadzenie w ww. jednostce organizacyjnej Powiatu Polickiego rozwiązań organizacyjno-funkcjonalnych, w efekcie, których wzrosnie stopień spełniania przez jej pracowników poszczególnych kryteriów, jakości świadczonych usług;
- w marcu 2015 r. skarga dotyczyła braku współpracy rodziny zastępczej z pracownikiem PCPR i prośby o przydzielenie innego. Pracownik, na którego była skarga nie był opiekunem rodziny, gdyż rodzina nie wniosowała o objęcie jej opieką koordynatora. W odpowiedzi na skargę Dyrektor PCPR zaprosiła na spotkanie w obecności pracownika, na którego była skarga, gdyż opis sytuacji przez strony był różny i zachęciła do złożenia wniosku o objęcie opieką koordynatora;
- w kwietniu 2015 r. skarga dotyczyła fałszowania dokumentów przez pracowników PCPR i sąd rodzinny. Dyrektor PCPR odpowiedziała, że pracownicy PCPR nie zajmowali się prowadzeniem spraw związanych z przebiegiem indywidualnego postępowania sądowego, a PCPR wykonywał prawomocne postanowienia sądu. Skargę uznano za bezzasadną;
- w kwietniu 2015 r. skarga na działalność PCPR, którą skarżący przekazał do „Starosty Polickiego”, a następnie przekazano ją do rozpatrzenia, wg

właściwości, przez Radę Powiatu. Skarga dotyczyła nieprawidłowości o charakterze administracyjno-formalnych w odniesieniu do czynności podejmowanych przez PCPR (wyplata świadczeń). Skargę uznano za zasadną. Komisja Rewizyjna Rady Powiatu stwierdziła, iż w myśl przepisów Kpa organ administracji publicznej obowiązany był załatwić sprawę bez zbędnej zwłoki;

- w maju 2015 r. skarga na działalność PCPR, którą skarżący przekazał do „Starostwa Powiatowego w Policach”, a następnie przekazano ją do rozpatrzenia, wg właściwości, przez Radę Powiatu. Skarga dotyczyła nieprawidłowości o charakterze administracyjno-formalnym w odniesieniu do czynności podejmowanych przez PCPR. Ponadto skarżący wskazywał, iż naruszono jego interesy oraz nieuczciwie i z nienależytą kulturą pracownicy PCPR odnosili się do niego w trakcie kontaktów z nim. Skargę uznano za zasadną. W związku z powyższym Komisja Rewizyjna Rady Powiatu w Policach zaleciła PCPR wprowadzenie rozwiązań organizacyjnych, które pozwoliłyby na polepszenie systemu komunikacji i przepływu informacji pomiędzy urzędem, a jego klientami, przeprowadzenie szkoleń dla pracowników jednostki w dziedzinie procedur postępowania administracyjnego oraz usystematyzowanie współpracy PCPR z działem obsługi prawnej.

Ponadto, do Starostwa Powiatowego wpłynęły 2 skargi dotyczące instytucjonalnej pieczy zastępczej:

- w 2013 r. skarga na działalność Domu Dziecka w Policach, którą skarżący przekazał do „Ministerstwa Oświaty”, a następnie Ministerstwo Edukacji Narodowej przekazało ją do rozpatrzenia, wg właściwości, przez Starostę Polickiego. Skarga ta dotyczyła niewłaściwego wypełniania funkcji wychowawczych przez dom dziecka. Po zebraniu wyjaśnień w sprawie, m.in. od dyrektora placówki, skargę uznano za niezasadną;
- w styczniu 2014 r. skarga na działalność PCPR, którą skarżący przekazał do „Starostwa Powiatowego w Policach”, a następnie przekazano ją do rozpatrzenia, wg. właściwości dyrektorowi PCPR. Skarga ta dotyczyła nieprawidłowości o charakterze formalno-prawnym związanych z umieszczeniem i pobytem dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Po zapoznaniu się z faktami i okolicznościami mającymi zastosowanie w sprawie skargę uznano za niezasadną.

(dowód: akta kontroli str. 293-306)

3.7. Sprawozdania z realizacji pieczy zastępczej.

Centrum dopełniło obowiązku terminowego⁶³ przedstawiania wojewodzie i ministrowi właściwemu ds. polityki społecznej sprawozdań z realizacji ustawy. W terminie późniejszym wszystkie sprawozdania z okresu 2013-2015 były modyfikowane. Dane zawarte w sprawozdaniach w zakresie liczby kandydatów na rodziny zastępcze, liczby rodzin objętych opieką koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i udzielone świadczenia dla rodzinnego domu dziecka różniły się od danych prezentowanych w trakcie kontroli.

(dowód: akta kontroli str. 307-396, 401-402, 403 - 404)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Niedokonywanie ocen rodzin zastępczych w określonych ustawowo terminach. PCPR nie dokonał ocen rodzin zastępczych pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonej funkcji oraz jakości wykonywanej pracy w terminach

Ustalone
nieprawidłowości

⁶³ Sprawozdanie rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca powinny być składane do 31 lipca danego roku, a za okres od dnia 1 lipca do dnia 31 grudnia – w terminie do 31 stycznia roku następnego.

określonych w art. 134 ust. 1 i 2 ustawy w 10 przypadkach z 20 badanych rodzin zastępczych:

- w 4 z 8 rodzin zawodowych⁶⁴,
- w 2 z 6 rodzin niezawodowych⁶⁵
- w 4 z 6 rodzin spokrewnionych⁶⁶

Opóźnienie w dokonaniu ocen wynosiło od 3 do 14 miesięcy.

(dowód: akta kontroli str. 176-185, 229)

Dyrektor PCPR w wyjaśnieniach podała, że główną przyczyną niedokonania ocen rodzin zastępczych w terminach ustawowych było m.in. *wprowadzenie zmian organizacji oceny rodziny zastępczej z jednoosobowej w miejscu zamieszkania rodziny, na zespołową w miejscu zamieszkania z wysłuchaniem dzieci od lat 13. Wprowadzono również zmianę formularzy używanych przy sporządzeniu oceny. Zmiana ta miała znaczący wpływ na ilość wykonywanych ocen (w 2012r. było ich 112, w 2013 r. - 78, w 2014 r. - 47). (...) Rok 2015 był dla PCPR rokiem kryzysu, który spowodowany był wieloma obiektywnymi czynnikami zewnętrznymi i wewnętrznymi, które wystąpiły w tym samym czasie lub miały wpływ na pojawienie się kolejnego problemu. W szczególności były to:*

- *znaczące zmiany w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, które w części wchodziły w życie od 19.09.2014 r., a w części od 01.01.2015 r. i wymagały wprowadzenia daleko idących zmian w organizacji pracy Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej. Najważniejsze z nich to:*
- *konieczność prowadzenia oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej na posiedzeniach zespołów;*
- *pełnienie przez OPS roli asystenta rodziny w rodzinach biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, gdzie takiego asystenta nie ma;*
- *zmniejszenie z 30 do 15 ilości rodzin, którymi może się opiekować jeden koordynator rodzinnej pieczy zastępczej. (...) Cały 2015 rok reagowaliśmy równocześnie natychmiast na kolejno pojawiające się problemy opisane powyżej. W drugiej połowie roku 2015, kiedy absencja pracowników Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej nakładała się na siebie, zadania pracowników nieobecnych Dyrektor PCPR powierzał, jako dodatkowe zadania, dodatkowo wynagradzane w ramach dodatków specjalnych innym pracownikom PCPR legitymującym się odpowiednimi kwalifikacjami. Również sam Dyrektor PCPR legitymujący się wykształceniem pedagogicznym wykonywał zadania nieobecnych pracowników, w szczególności prowadził posiedzenia zespołów ds. oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz brał udział w ocenach kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. (...) Niestety, jak już wyjaśniałam na wstępie nie udało się w terminie wykonać wszystkich ocen oceny rodziny zastępczej pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonej im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy. Były one zrobione w I kwartale 2016 roku.*

(dowód: akta kontroli str. 249-266)

2. Dla 9 dzieci umieszczonych w 3 rodzinach zastępczych zawodowych nie były opracowane indywidualne plany pomocy dziecku⁶⁷. Naruszało to przepisy art. 77 ust. 3 pkt. 2 ustawy, który stanowi: *Koordinator rodzinnej pieczy zastępczej przygotowuje plan pomocy dziecku, we współpracy z odpowiednio rodziną zastępczą oraz asystentem rodziny, a w przypadku, gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny – we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodzin.*

(dowód: akta kontroli str. 231-244)

⁶⁴ Sprawy nr PCPR.5040-327/08; PCPR.260; PCPR.OZ.5040.449.2014 i PCPR.5040(1).

⁶⁵ Sprawy nr PCPR.OZ.5040.456.2014 i PCPR.204.

⁶⁶ Sprawy nr PCPR.OZ.5040.464.2015; PCPR.382; PCPR.155 i PCPR.5040-269/06.

⁶⁷ Rodziny PCPR.5040-327/08 (wszystkie 4 dzieci - 3); PCPR. 260 (wszystkie 3 dzieci) i PCPR.258 (rodzeństwo DW i NW).

Dyrektor PCPR wyjaśniła: (...) *plan pomocy dziecku nie został przygotowany w poniżej wymienionych sprawach, ponieważ:*

- PCPR.5040-327/08 (3 dzieci) i PCPR.260 (3 dzieci) rodziny zastępcze mieszkają w Nowym Warpnie, a rodziny dzieci mieszkają w Policach, OPS w Policach nie uczestniczył w posiedzeniach zespołu ds. oceny sytuacji dziecka, które w tym przypadku odbywały się w Nowym Warpnie, ani nie przysyłał potrzebnych do zrobienia lub modyfikacji planu pomocy dziecku informacji,
- PCPR.258 (rodzeństwo DW i NW) rodzina zastępcza została rozwiązana w maju 2015 roku przed pierwszym planowanym posiedzeniem zespołu ds. oceny sytuacji dziecka.

Ponadto Dyrektor PCPR wskazała nieścisłości przepisów oraz okoliczności obiektywne wpływające m.in. na tworzenie i modyfikacje planów pomocy dziecku. (dowód: akta kontroli str. 267-280)

3. Niedokonywanie okresowych ocen sytuacji dzieci w terminach określonych przepisami art. 131 ust. 1 ustawy. Dla 30 dzieci (z 37 badanych) umieszczonych w 8 rodzinach zawodowych stwierdzono 51 przypadków niedokonania okresowej oceny sytuacji dziecka (co najmniej co 6 miesięcy) i 2 przypadki dokonania oceny z przekroczeniem tego terminu:

- PCPR.5040-408/12 – nie wykonano ocen w II półroczu 2013 r. i II półroczu 2014 r. dla 4 dzieci,
- PCPR.5040-463.2014 – nie wykonano ocen w I i II półroczu 2013 r. i I półroczu 2015 r. dla 4 dzieci,
- PCPR.5040-327/08 – nie wykonano ocen w II półroczu 2013 r. i II półroczu 2014 r. dla 3 dzieci,
- PCPR.260 – nie wykonano ocen w II półroczu 2014 r. dla 3 dzieci,
- PCPR.135/OZ-08/2015 – nie wykonano ocen w II półroczu 2014 r. oraz w I i II półroczu 2015 r. dla 2 dzieci,
- PCPR.258 – nie wykonano oceny w II półroczu 2014 r. dla 1 dziecka
- PCPR.OZ.5040.449 – nie wykonano oceny w I półroczu 2015 r. dla 2 dzieci; ocena dla 2 dzieci została wykonana z opóźnieniem (zamiast w I półroczu 2015 r. to we wrześniu 2015 r.); nie wykonano oceny w I półroczu 2016 r. dla 1 dziecka; nie wykonano oceny w I i II półroczu 2014 r. oraz w I i II półroczu 2014 dla 2 dzieci; nie wykonano oceny w II półroczu 2014 r. dla 2 dzieci,
- PCPR.5040 (1) – nie wykonano oceny w II półroczu 2013 r. oraz w I i II półroczu 2014 r. dla 2 dzieci.

Opisane wyżej nieprawidłowości stanowią naruszenie przepisu art. 131 ust. 1 ustawy, który stanowi: *Ocena sytuacji dziecka powinna być przeprowadzana w miarę potrzeb, jednak w przypadku dzieci w wieku poniżej 3 lat nie rzadziej, niż co 3 miesiące, a w przypadku dzieci starszych nie rzadziej, niż co 6 miesięcy.*

(dowód: akta kontroli str.231-244, 246-248)

Dyrektor PCPR wyjaśniła: *Okresowa ocena sytuacji dzieci przybywających w rodzinnej pieczy zastępczej była dokonywana w terminach określonych w ust. 1 art. 131 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ewentualny brak 1 lub 2 ocen dla każdego dziecka, (...) wynikał jedynie ze zmiany ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która weszła w dniu 19 września 2014 roku i spowodowała radykalne zmiany w prowadzeniu oceny sytuacji dziecka oraz obiektywne czynniki, jakie wystąpiły w PCPR na przełomie 2014 i 2015 roku. Szczegółowo omówiłam tę sprawę w odpowiedzi na pytanie 17 z pisma z dnia 22.06.2016 roku. Dodatkowo mogę w tym miejscu jedynie przybliżyć problematykę organizacji samych posiedzeń zespołów ds. oceny sytuacji dziecka, dalej zwanych posiedzeniami zespołów. Co do zasady i efektywności na pewno ten sposób oceny jest wielokrotnie lepszy od*

poprzedniego, kiedy to odpowiedzialny pracownik jednoosobowo w miejscu zamieszkania rodziny zastępczej, jedynie po zasięgnięciu opinii wymienionych w ustawie osób lub instytucji dokonywał takiej oceny. Jednakże sama organizacja posiedzeń i udział w nich wszystkich osób jest bardzo trudnym, a czasem niemożliwym przedsięwzięciem, ponieważ obowiązek przybycia na posiedzenie w rzeczywistości mają tylko przedstawiciele organizatora, natomiast pozostałe strony nie mają takiego obowiązku, dotyczy to również rodzin zastępczych, które nie mają żadnych konsekwencji z powodu nie uczestniczenia w tym posiedzeniu. PCPR w Policach zrobił i nadal robi wszystko, żeby jak najlepiej zorganizować posiedzenia zespołów i umożliwić w nich udział wszystkim zainteresowanym stronom. W roku 2016 wprowadziliśmy Rejestr wydanych ocen, ponieważ nie wszystkie rodziny zastępcze przychodzą na posiedzenia w wyznaczonym terminie, co może powodować brak oceny w ustawowym terminie.

(dowód: akta kontroli str. 267-280)

4. Niezgodność danych zawartych w sprawozdaniach rzeczowo-finansowych z danymi prezentowanymi w trakcie kontroli. Dane zawarte w sprawozdaniach rzeczowo-finansowych z wykonywania przez powiat zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na koniec roku 2013, 2014 i 2015 były niezgodne:

- a) w sprawozdaniach wykazano liczbę rodzin zastępczych objętych opieką koordynatorów 35 w 2013 r., 33 w 2014 r., 33 w 2015 r., podczas gdy faktycznie liczba tych rodzin wynosiła odpowiednio 40, 26 i 29, co wykazano w sporządzonym na potrzeby kontroli NIK załączniku nr 2,
- b) w sprawozdaniu w 2015 r. w pozycji dotyczącej liczby kandydatów na rodziny zastępcze wykazano liczbę rodzin zamiast liczbę kandydatów (osób);
- c) w sprawozdaniach za okres od 01.01.2014 r. do 31.12.2014 r. oraz od 01.01.2015 do 30.06.2015 r. w kwotach świadczeń dla rodzin zastępczych zostały ujęte kwoty udzielonych świadczeń dla dziecka przebywającego w rodzinnym domu dziecka prowadzonym przez Gminę Miasto Szczecin.

Ww. sprawozdania sporządzono z naruszeniem przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 4 grudnia 2012 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej⁶⁸, które określały sposób i zakres prezentowanych danych. Sprawozdania zostały sporządzone przez upoważnionych przez dyrektora pracowników PCPR.

(dowód: akta kontroli str. 319-396, 401-402)

Dyrektor PCPR wyjaśniła: Liczba rodzin zastępczych objętych opieką koordynatorów została podana przez pracownika kadr i nie została skorygowana przez pracownika z Zespołu Rodzinnej Pieczy Zastępczej. Koordynator pieczy zastępczej wykazywał w rachunku tylko te rodziny, u których podjął jakieś działania, a nie wykazywał w rachunku wszystkich rodzin, które miał pod opieką. Stąd powstały rozbieżności pomiędzy liczbą rodzin zastępczych wykazaną przez pracownika działu kadr, a liczbą faktycznie objętą wsparciem koordynatora. Po ponownym przeliczeniu przez pracowników Zespołu Rodzinnej Pieczy Zastępczej liczba rodzin zastępczych objętych opieką koordynatora została skorygowana i jest właściwa. W sprawozdaniu rzeczowo – finansowym z wykonywania przez powiat zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za 2015 rok w pozycji dotyczącej liczby kandydatów na rodziny zastępcze wykazano liczbę rodzin zamiast liczby kandydatów (osób), ponieważ

⁶⁸ Dz.U. poz. 1371.

nie zostały wliczone, jako kandydaci osoby, w stosunku, do których Sąd wydał już Postanowienie o utworzeniu ich rodziną zastępczą, a dopiero później prowadzona była przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Policach procedura kwalifikacyjna tych osób. W sprawozdaniach rzeczowo-finansowych z wykonania przez powiat zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za okres od 1.01.2014 do 31.12.2014 oraz od 1.01.2015 do 30.06.2015 zostały omyłkowo wykazane udzielone świadczenia dla rodzinnego domu dziecka, ponieważ dane te zostały wygenerowane przez system. Były to koszty, jakie ponosił Powiat Policki za dziecko pochodzące z Powiatu Polickiego, a umieszczone na terenie Gminy Miasta Szczecin. Od 1 lipca 2015 roku dane te nie są wykazywane w sprawozdaniach, ponieważ zgodnie z interpretacją Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej dane wykazane w powyższych sprawozdaniach dotyczą tylko wydatków ponoszonych na dzieci umieszczone na terenie Powiatu Polickiego, niezależnie od tego, kto te wydatki ponosi, natomiast wydatki za dzieci z Powiatu Polickiego umieszczone w innych powiatach wykazują odpowiednio powiaty, w których dzieci te przebywają.

(dowód: akta kontroli str. 397-400)

Ocena cząstkowa

Centrum realizowało bezzwłocznie wszystkie postanowienia sądowe zapewniając dzieciom miejsce w rodzinnej bądź instytucjonalnej pieczy zastępczej. W pełni zabezpieczyło środki finansowe na świadczenia obligatoryjne i fakultatywne. Wszystkie badane decyzje administracyjne w zakresie przyznania świadczeń dla 20 rodzin zastępczych spełniały wymogi określone w art. 107 Kpa i były zgodne z art. 80, 87 i 88 ustawy o pieczy zastępczej oraz uregulowaniami wewnętrznymi PCPR.

Nie dla wszystkich dzieci opracowano plan pomocy dziecku przebywającemu w rodzinnej pieczy zastępczej. Nie przestrzegano ustawowych terminów oceny funkcjonowania rodzin zastępczych i oceny sytuacji dzieci umieszczonych w tych rodzinach. Niektóre dane zawarte w sprawozdaniach rzeczowo-finansowych nie były zgodne ze stanem faktycznym i danymi prezentowanymi w trakcie kontroli.

IV. Wnioski

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli wnosi o:

1. Wprowadzanie do rejestru na bieżąco, zgodnych ze stanem faktycznym, danych o osobach pełniących funkcję rodziny zastępczej.
2. Podejmowanie działań w celu zapewnienia powierzania funkcji rodziny zastępczej osobom spełniającym wszystkie wymogi formalne, w tym posiadającym świadectwo ukończenia stosownego szkolenia.
3. Uwzględnianie w umowach o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej wszystkich elementów określonych w art. 54 ust. 3 ustawy o pieczy zastępczej.
4. Sporządzanie ocen sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej oraz ocen funkcjonowania rodzin zastępczych w trybie i w terminach określonych w ustawie o pieczy zastępczej.
5. Opracowanie indywidualnych planów pomocy dzieciom przebywającym w rodzinnej pieczy zastępczej.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Wnioski pokontrolne

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, dnia 10 sierpnia 2016 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie
Dyrektor
z up. Ryszard Palczar
p.o. wicedyrektora